

# Ang Basahon ni Daniel - Numero Baynte Singko

*Ang Pagbukas sa Pagkahugno sa Babilonya: Usa ka Propetikong Bahin gikan kang Nabucodonosor hangtod kang Belshazar*

Jeff Pippenger  
2023-12-20

Ang pagkapukan ni Belshazzar sa kapitulo singko gipatipo na daan pinaagi sa pagkapukan ni Nabucodonosor sa kapitulo kuwatro.

“Ngadto sa katapusang magmamando sa Babilonia, maingon sa hulagway ngadto sa nahaunang magmamando niini, miabot ang hukom sa langitnong Magbalantay: ‘O hari, ... kanimo kini gisulti; Ang gingharian gikuha na gikan kanimo.’ Daniel 4:31.” Mga Propeta ug mga Hari, 533.

Si Nabucodonosor nagrepresentar sa sinugdan ug si Belsazar sa katapusan sa gingharian nga nagmando sulod sa kapitoan ka tuig, ug busa nagsimbolo sa paghari sa mapintas nga mananap sa yuta diha sa Pinadayag kapitulo trese (ang Tinipong Bansa sa Amerika), nga pagahari sulod sa panahon nga ang bigaon sa Tiro (ang kapapahan) hingalimtan.

Ug mahitabo niadtong adlaw, nga ang Tiro hikalimtan sulod sa kapitoan ka tuig, sumala sa mga adlaw sa usa ka hari: human sa katapusan sa kapitoan ka tuig ang Tiro magaawit ingon sa usa ka bigaon. Isaia 23:15.

Busa si Nabucodonosor nagrepresentar sa sinugdanan sa Estados Unidos, ug si Belsazar nagrepresentar sa katapusan sa Estados Unidos. Si Nabucodonosor nagrepresentar sa sinugdanan sa sungay nga Republikano ug sa sinugdanan sa sungay nga Protestante. Si Belsazar nagrepresentar sa katapusan sa Republikano ug Protestante nga sungay.

Ang paghukom nga gipahamtang kang Nabucodonosor mao ang “pito ka mga panahon.” Ang sugilanon bahin sa pagpuyo ni Nabucodonosor ingon nga usa ka mananap sulod sa duha ka libo lima ka gatus ug kaluhaan ka adlaw, gigamit ni William Miller sa iyang pag-aplikar sa “pito ka mga panahon” sa Levitico beinte-sais, bisan pa man nga wala niya hisguti ang duha ka libo lima ka gatus ug kaluhaan, nga gisimbolo diha sa paghukom kang Belsazar.

Ug kini mao ang sinulat nga nasulat, MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN. Kini mao ang hubad sa maong butang: MENE; Giihap sa Dios ang imong gingharian, ug gitapus na kini. TEKEL; Gitimbang ka sa timbangan, ug hingkaplagaan ka nga kulang. PERES; Ang imong gingharian nabahin, ug gihatag sa mga Medo ug mga Persiano. Daniel 5:25–28.

Gawas sa paghubad nga gihatag ni Daniel sa mysteryosong sinulat sa bongbong, ang mga pulong nga “mene” ug “tekel” nagrepresentar ug sukod sa gibug-aton, ug ang maong mga pulong nagrepresentar usab ug piho nga kantidad sa salapi nga sinsilyo (Exodus 30:13, Ezekiel 45:12). Ang usa ka “mene” katumbas sa kalim-an ka siclo, o usa ka libo ka gerah. Busa, ang “mene, mene” katumbas sa duha ka libo ka gerah. Ang usa ka “tekel” baynte ka gerah. Busa, ang “mene, mene,

tekel” katumbas sa duha ka libo ug baynte ka gerah. Ang “Upharsin” nagkahulogan ug “pagbahin” ug busa nagpasabot nga usa kini ka tunga sa usa ka “mene,” ug nagrepresentar sa lima ka gatus ka gerah. Sa tingub nagrepresentar kini sa kinatibuk-ang suma nga duha ka libo lima ka gatus ug baynte.

Ang katapusang reperensiya ni Sister White nagpaila nga si Belshazzar gitipohan ni Nebukadnezar, apan mas espesipiko pa, iyang gipasikad ang ilang managsamang paghukom, ug ang duha ka paghukom girepresentar ingong simbolo sa “pito ka mga panahon” sa Leviticus 26. Adunay pipila ka mga pulong nga gigamit sa Kasulatan aron irepresentar ang “pito ka mga panahon” sa Leviticus 26. Girepresentar kini ni Jeremias ingon nga kapungot sa Dios.

Giunsa sa Ginoo ang pagtabon sa anak nga babaye sa Sion pinaagi sa usa ka panganod sa iyang kasuko, ug ang paglumpag gikan sa langit ngadto sa yuta sa katahum sa Israel, ug wala niya hinumdumi ang iyang tumbanan sa adlaw sa iyang kasuko! Gilamoy sa Ginoo ang tanang puloy-anan ni Jacob, ug wala siya malooy: gilumpag niya sa iyang kapungot ang mga salipdanan sa anak nga babaye sa Juda; iyang gipahigda sila sa yuta: iyang gihugawan ang gingharian ug ang mga principe niini. Giputol niya sa iyang mapintas nga kasuko ang tanang sungay sa Israel: gibawi niya ang iyang too nga kamot gikan sa atubangan sa kaaway, ug misilaob siya batok kang Jacob sama sa nagdilaab nga kalayo, nga nagalamoy sa tanang naglibot. Gibawog niya ang iyang pana ingon sa usa ka kaaway: mitindog siya uban sa iyang too nga kamot ingon sa usa ka kaatbang, ug gipamatay ang tanang maanyag sa panan-aw sa tabernakulo sa anak nga babaye sa Sion: gibubo niya ang iyang kapungot sama sa kalayo. Ang Ginoo nahisama sa usa ka kaaway: gilamoy niya ang Israel, gilamoy niya ang tanan niyang mga palasyo: gilaglag niya ang iyang mga salipdanan, ug gipadaghan niya sa anak nga babaye sa Juda ang pagbangotan ug pagminatay. Ug gikuha niya sa mapintas nga paagi ang iyang tabernakulo, daw ingon sa usa ka tanaman: gilaglag niya ang iyang mga dapit sa katiguman: gipasagdan sa Ginoo nga hingkalimtan sa Sion ang mga balaan nga pangilin ug ang mga adlaw nga igpapahulay, ug gitamay niya sa kaligutgut sa iyang kasuko ang hari ug ang sacerdote. Gisalikway sa Ginoo ang iyang halaran, gikasilagan niya ang iyang balaang puloy-anan, gitugyan niya ngadto sa kamot sa kaaway ang mga bongbong sa iyang mga palasyo; naghimo sila ug kasaba sa balay sa Ginoo, ingon sa adlaw sa usa ka balaan nga pangilin. Gituyo sa Ginoo ang paglaglag sa bongbong sa anak nga babaye sa Sion: gituyhad niya ang pisi nga panukod, wala niya ibawi ang iyang kamot gikan sa paglaglag: busa iyang gipangabangotan ang kural ug ang bongbong; nangaluya silang dungan. Mga Pagbangotan 2:1–8.

Ang kasuko sa Ginoo gihulagway ingong “kapungot sa iyang kasuko,” ug ang iyang kasuko natuman ibabaw sa duha ka gingharian sa Israel, ang amihanang gingharian ug ang habagatang gingharian. Mao kini ang hinungdan nga ang basahon ni Daniel nag-ila sa usa ka “nahauna” ug usa ka “naulahi” nga kapungot. Giila ni Jeremias ang usa ka “pisi sa sukod” nga “gituy-od sa Ginoo,” sa dihang iyang gipadayag ang iyang kasuko batok sa iyang piniling katawohan. Kana nga pisi sa sukod gihisgutan usab sa Ikaduhang Mga Hari.

Ug ang Ginoo misulti pinaagi sa iyang mga alagad nga mga propeta, nga nagaingon: Tungod kay si Manases nga hari sa Juda nagbuhat niining mga kangil-ad, ug nagbuhat ug kadaotan nga labaw pa kay sa tanan nga gibuhad sa mga Amorihanon nga nanghiuna kaniya, ug gipakasala

usab ang Juda pinaagi sa iyang mga diosdios: Busa mao kini ang giingon sa Ginoo nga Dios sa Israel, Ania karon, nagadala ako ug ingon nianang kadaotan ibabaw sa Jerusalem ug Juda, nga ang bisan kinsa nga makadungog niini, maningaw ang duruha niya ka dunggan. Ug igatuy-od ko ibabaw sa Jerusalem ang pisi sa Samaria, ug ang hulogtimbang sa balay ni Ahab; ug pagapahiran ko ang Jerusalem maingon nga ang usa ka tawo magapahid sa usa ka pinggan, nga ginapahid kini ug ginabalit-ad kini. Ug biyaan ko ang salin sa akong panulondon, ug itugyan ko sila ngadto sa kamot sa ilang mga kaaway; ug sila mahimong tukbonon ug inagawan sa tanan nilang mga kaaway. 2 Mga Hari 21:10–14.

Ang “tul-id” sa kasuko sa Dios, nga mao ang “pito ka panahon” ni Moises, unang gituy-od ibabaw sa amihanang gingharian (ang balay ni Ahab), ug unya ibabaw sa Juda. Laing biblikanhong pulong alang sa “pito ka panahon” nga naggikan sa Levitico 26 mao ang pulong nga “nakatibulaag”.

Unya magalakaw ako usab batok kaninyo diha sa kapungot; ug ako, ako gayud, magasilot kaninyo sa makapito tungod sa inyong mga sala. Ug kamo magakaon sa unod sa inyong mga anak nga lalake, ug sa unod sa inyong mga anak nga babaye magakaon kamo. Ug gun-obon ko ang inyong hataas nga mga dapit, ug putlon ko ang inyong mga larawan, ug ilabay ko ang inyong mga patayng lawas ibabaw sa mga patayng lawas sa inyong mga diosdios, ug ang akong kalag magadumot kaninyo. Ug himoon ko nga kamingawan ang inyong mga siyudad, ug dad-on ko ang inyong mga balaang puloy-anan ngadto sa pagkabinayaan, ug dili ko panimaho-on ang kahumot sa inyong mahumot nga mga halad. Ug dad-on ko ang yuta ngadto sa pagkabinayaan; ug ang inyong mga kaaway nga nagapuyo niana manghibulong tungod niini. Ug patibulaagon ko kamo sa taliwala sa mga nasud, ug ibton ko ang espada sa pagsunod kaninyo: ug ang inyong yuta mamahimong binayaan, ug ang inyong mga siyudad mamahimong kamingawan. Unya ang yuta magakalipay sa iyang mga adlaw nga igpapahulay, samtang kini naghigda nga binayaan, ug kamo atua sa yuta sa inyong mga kaaway; bisan niana ang yuta magapahulay, ug magakalipay sa iyang mga adlaw nga igpapahulay. Sa tanang panahon nga kini nagahigda nga binayaan kini magapahulay; kay kini wala makapahulay sa inyong mga adlaw nga igpapahulay, sa diha nga kamo nagpuyo pa niini. Levitico 26:28–35.

Ang pagkapatibulaag taliwala sa mga pagano natuman kang Daniel sa dihang gidala siya ingon nga ulipon ngadto sa Babilonia, sa pagkabihag ni Jehoiakim. Unya, samtang si Daniel atua sa “yuta sa mga kaaway,” ang yuta mipahulay ug nakatagamtam sa “iyang mga adlaw nga igpapahulay.” Ang Ikaduhang Cronicas nagapahibalo kanato nga ang gilay-on sa maong panahon mao ang kapitoan ka tuig ni Jeremias, nga nailhan ni Daniel diha sa kapitulo nuwebe.

Ug kadtong mga nakalingkawas gikan sa espada gidala niya ngadto sa Babilonia; ug didto sila nahimong mga ulipon niya ug sa iyang mga anak hangtod sa paghari sa gingharian sa Persia: Aron matuman ang pulong ni Jehova pinaagi sa baba ni Jeremias, hangtod nga ang yuta makapahimulos sa iyang mga adlaw nga igpapahulay: kay samtang kini nagapabiling biniyaan, kini nagbantay sa adlaw nga igpapahulay, aron matuman ang kapitoan ka tuig. Karon sa nahaunang tuig ni Ciro nga hari sa Persia, aron matuman ang pulong ni Jehova nga gisulti pinaagi sa baba ni Jeremias, gipukaw ni Jehova ang espiritu ni Ciro nga hari sa Persia, mao nga naghimo siya ug usa ka pahibalo sa tibuok niyang gingharian, ug gisulat usab kini, nga nagaingon, Mao kini ang giingon ni Ciro nga hari sa Persia, Ang tanang gingharian sa yuta

gihatag kanako ni Jehova nga Dios sa langit; ug gisugo niya ako sa pagtukod alang kaniya ug usa ka balay sa Jerusalem, nga anaa sa Juda. Kinsa ba kaninyo, sa tanan niyang katawohan? Si Jehova nga iyang Dios magauban unta kaniya, ug paadtoa siya. 2 Cronicas 36:20–23.

Ang pulong nga “pagkatibulaag” usa ka simbolo sa “pito ka panahon.” Ang paghukom kang Nabucodonosor sa “pito ka panahon” nga pagkinabuhi ingon sa usa ka mapintas nga mananap, naghulagway sa paghukom kang Belsasar, sumala sa gipakita sa mysteryosong mga pulong diha sa bungbong, “mene, mene, tekel upharsin.” Ang paghukom kang Belsasar girepresentahan sa sinulat sa kamot nga katumbas sa duha ka libo ug lima ka gatus ug baynte, ang mao gihapong gidaghanon sa mga adlaw nga si Nabucodonosor nabuhi sama sa usa ka mapintas nga mananap, ug ang mao gihapong gidaghanon sa mga tuig nga girepresentahan sa “pito ka panahon” sa Levitico baynte-sais.

Ang paghukom kang Belshazzar, nga gitipo sa paghukom kang Nebuchadnezzar, sa simbolikong paagi gilarawan pinaagi sa “pito ka mga panahon,” ug kining duha ka mga paghukom nagrepresentar sa usa ka “pagkahulog sa Babilonia,” nga mao ang simbolo sa mensahe sa ikaduhang manulonda. Ang unang pagkahulog sa Babilonia mao kadtong panahon sa pagpaubos sa tore ni Nimrod.

Ug ang tibook yuta may usa ka pinulongan, ug usa ka sinultihan. Ug nahitabo, sa nagpanaw sila gikan sa sidlakan, nga ilang hingkaplagan ang usa ka kapatagan sa yuta sa Shinar; ug sila mipuyo didto. Ug sila nag-ingon ang usa sa usa, Umari kamo, magbuhat kita ug tisa, ug sunugon nato kini sa hingpit. Ug sila may tisa alang sa bato, ug ang aspalto maoy ilang gigamit nga semento. Ug sila miingon, Umari kamo, magtukod kita ug usa ka siyudad ug usa ka torre, nga ang taluktok niini makaabut ngadto sa langit; ug maghimo kita alang kanato ug usa ka ngalan, tingali unya mapatibulaag kita sa ibabaw sa nawong sa tibook yuta. Ug ang Ginoo mikanaug aron sa pagtan-aw sa siyudad ug sa torre, nga gitukod sa mga anak sa mga tawo. Ug ang Ginoo miingon, Ania karon, ang katawohan usa ra, ug silang tanan may usa ra ka pinulongan; ug kini mao ang ilang gisugdan sa pagbuhat: ug karon walay bisan unsa nga mapugngan gikan kanila, nga ilang gihunahuna nga pagabuhaton. Umari kamo, manganaug kita, ug didto libogon nato ang ilang pinulongan, aron dili sila makasabut ang usa sa usa sa sinultihan sa iyang isigkatawo. Busa ang Ginoo mipatibulaag kanila gikan didto ngadto sa ibabaw sa nawong sa tibook yuta: ug sila mihunong sa pagtukod sa siyudad. Genesis 11:1–8.

Sa paghukom sa Babel, nga mao ang paghukom kang Nimrod, ang Ginoo “nagkatag” sa mga rebelde ni Nimrod sa tibuok “nawong sa yuta.” Si Nimrod ug ang iyang mga kauban nasayod nga ang ilang pagrebelde maoy hinungdan nga sila pagakatagon, kay miingon sila nga ang kadasig sa pagtukod sa torre ug sa siyudad mao ang “aron maghimo kita ug ngalan alang sa atong kaugalingon, tingali unya kita pagapatlaag sa tibuok nawong sa yuta.”

Ang usa ka “ngalan” sa matagnaong diwa mao ang simbolo sa kinaiya. Ang kinaiya nga gitukod ni Nimrod ug sa iyang mga kauban gipakita pinaagi sa ilang mga buhat, kay pinaagi sa mga bunga mailhan ninyo ang kinaiya. Ang bunga sa pagsukol ni Nimrod, ug busa ang simbolo sa iyang kinaiya, mao ang pagtukod sa torre ug sa siyudad. Ang usa ka “torre” mao ang simbolo sa usa ka iglesia, ug ang usa ka “siyudad” mao ang simbolo sa usa ka estado. Ang ngalan sa mga rebelde ni

Nimrod, nga nagrepresentar sa ilang kinaiya, mao ang panaghiusa sa iglesia ug estado, nga sa simbolikong paagi gihulagway usab ingon nga larawan sa mapintas nga mananap.

Ang tudling nga nag-ila sa pagkapukan sa Babel adunay pulong nga “umari kamo” nga gisubli sa tulo ka higayon. Ang ikatulo mao ang dihang gidala sa Dios ang paghukom sa paglibog sa ilang pinulongan, ug sa pagpatibulaag kanila ngadto sa halapad nga kayutaan. Ang nahaunang “umari kamo” maoy pagpangandam alang sa ikaduhang “umari kamo,” sa dihang ilang gitukod ang ilang siyudad ug tore. Sa dihang ilang natuman ang ilang buluhaton sulod sa kasaysayan sa ikaduhang pagpamulong sa “umari kamo,” mikunsad ang Dios aron makita sa mata ang ilang pagsukol. Ang ikatulong “umari kamo” mao ang paghukom, ug ang ikaduhang “umari kamo” maoy usa ka makita nga pagsulay. Ang nahaunang “umari kamo” nagrepresentar sa ilang unang kapakyasan, ug sa matagnaong paagi ang tulo ka higayon nga gipahayag ang “umari kamo” nag-ila sa tulo-ka-lakang nga proseso sa pagsulay sa walay-kataposang ebanghelyo. Aduna pay labi pang daghang kasayoran diha sa pagpamatuod sa pagsukol ug pagkapukan ni Nimrod, apan ang among ginailhan lamang mao nga sa unang higayon nga napukan ang Babilonia (Babel), ang simbolo sa “pito ka panahon,” ingon sa girepresentahan sa “pagpatibulaag,” gikilala. Ang paghukom kang Nimrod girepresentahan pinaagi sa usa ka pagpatibulaag, kang Nabucodonosor pinaagi sa “pito ka panahon” ug kang Belsasar pinaagi sa “duha ka libo lima ka gatus ug kaluhaan”.

Ang timaan sa Alpha ug Omega nagaila nga ang linya sa tagna nga girepresentahan sa mga kapitulo upat ug lima mao ang mensahe sa ulahing ulan sa ikaduhang manulonda ug sa Tungang Gabii nga Singgit. Ang linya nagsugod sa pagkapukan sa Babilonia nga girepresentahan ni Nabucodonosor, nga nagaila sa 1798, nga mao ang panahon sa unang pagkapukan sa espirituwal nga Babilonia (ang pagka-papa). Unya sa katapusan sa linya, ang Babilonia ni Belshazzar mapukan, nga nagtimaan sa sinugdanan sa anam-anam nga pagkapukan sa espirituwal nga Babilonia (ang pagka-papa pag-usab), nga nagsugod sa krisis sa balaod sa Domingo. Adunay duha ka mga saksi sa pagkapukan sa Babilonia sa sinugdanan sa linya ug duha ka mga saksi sa katapusan sa linya. Ang lohika sa tagna nagaila sa timaan sa daku nga Sinugdanan ug Katapusan, samtang nakita ang hilisgotan sa pagkapukan sa Babilonia nga gipamatud-an sa upat ka mga saksi diha sa linya nga girepresentahan sa Daniel kapitulo upat ug lima.

Sa tipolohiya ug antipolohiya nga relasyon ni Nabucodonosor ug ni Belsasar, kon ipahiuyon sa katapusang mga adlaw, atong makita ang mapintas nga mananap sa yuta sa iyang kahimtang nga sama sa nating karnero nga ginarepresentahan ni Nabucodonosor, ug unya, sa diha nga kini mosulti ingon nga usa ka dragon, atong makita si Belsasar. Atong makita sa propetikong relasyon ang sungay nga Republikano nga ginamandoan sa Konstitusyon sa Tinipong Bansa sa Amerika nga ginarepresentahan ni Nabucodonosor, ug ang pagbungkag sa Konstitusyon nga ginarepresentahan ni Belsasar. Atong makita usab si Nabucodonosor ingon nga usa ka manggialamon nga ulay ug si Belsasar ingon nga usa ka buang nga ulay.

Padayonon nato ang atong pagtagad sa Daniel kapitulo upat ug lima sa sunod nga artikulo.

“Si Belshazzar gihatagan ug daghang mga kahigayonan sa pag-ila ug sa pagbuhat sa kabubut-on sa Dios. Nakita niya ang iyang apohan nga si Nebuchadnezzar nga gipapahawa

gikan sa katilingban sa mga tawo. Nakita niya ang salabutan nga maoy gipanghambog sa mapahitas-ong monarka nga gikuha sa Usa nga naghatag niini. Nakita niya ang hari nga giabog gikan sa iyang gingharian, ug gihimong kauban sa mga mananap sa kapatagan. Apan ang paghigugma ni Belshazzar sa kalingawan ug sa pagpasidungog sa kaugalingon mipapas sa mga pagtulon-an nga dili unta niya gayod hingalimtan; ug nakahimo siya ug mga sala nga susama niadtong nagdala ug talagsaong mga paghukom ibabaw kang Nebuchadnezzar. Giusikan niya ang mga kahigayonang mapuanguron nga gihatag kaniya, nga gipasagdan ang paggamit sa mga kahigayonan nga anaa sa iyang makab-ot aron mahimong nakaila sa kamatuoran. ‘Unsa ang kinahanglan kong buhaton aron ako maluwas?’ maoy usa ka pangutana nga gilabyan lamang sa walay pagtagad sa dakong apan buang nga hari.”

“Mao kini ang kapeligrohan sa walay pagmatngon, pasagad nga kabatan-onan karon. Ang kamot sa Dios mopukaw sa makasala maingon sa gibuhad niini kang Belshazzar, apan alang sa daghan ulahi na kaayo ang paghinulsol.

“Ang magmamando sa Babilonia adunay mga bahandi ug dungog, ug sa iyang mapahitas-ong pagpatuyang sa kaugalingon iyang gipataas ang iyang kaugalingon batok sa Dios sa langit ug sa yuta. Misalig siya sa iyang kaugalingong bukton, wala magdahom nga adunay mangahas sa pag-ingon, ‘Ngano nga gibuhad mo kini?’ Apan sa dihang ang mahimayaong kamot misulat ug mga titik sa bungbong sa iyang palasyo, si Belshazzar natay-og sa kahadlok ug namahilom. Sa usa ka pagpamilok hingpit siyang gihukasan sa iyang kusog ug gipaubos ingon sa usa ka bata. Nakaamgo siya nga anaa siya sa kalooy sa Usa nga labi pang labaw kay kang Belshazzar. Nagbinuang siya sa mga butang nga balaan. Karon ang iyang konsensiya napukaw. Nakaamgo siya nga aduna siyay kahigayonan sa pag-ila ug sa pagbuhad sa kabubut-on sa Dios. Ang kasaysayan sa iyang apohan mitindog sa iyang atubangan nga sama ka tin-aw sa sinulat sa bungbong.” Bible Echo, April 25, 1898.